

[Martin Nielsen.]

sker, som man uberegtiget havde spærret inde, som man lovløst havde spærret inde; man sendte os Fængselshjælpen paa Halsen.

Videre. Det af det ærede Medlem Hr. Kjærbøl oplæste Cirkulære kender jeg desværre alt for godt. Det var det Cirkulære, som i Eftersommeren 1941 gav vore Kammerater Forhaabning om, at nu skulde der ske en Ændring, nu skulde der ske en Forbedring. Vi var virkelig saa naive at tro, at § 281 i Forsorgsloven skulde træde i Funktion, og at der nu skulde tages rimeligt Hensyn. Men det ærede Medlem Hr. Kjærbøl ved lige saa vel, som jeg ved det, og ved det meget bedre, fordi mine Papirer dels er forsvundet og dels af mig selv er brændt ved Tyskernes Overtagelse af Lejren den 29. August 1943, medens de betræffende Papirer findes i Socialministeriet, at Kommune efter Kommune Landet over nægtede at vedkende sig dette Cirkulære, erklærede, at de ikke vilde, ikke kunde, ikke skulde administrere efter Cirkulæret og ikke kunde tænke sig under nogen Omstændigheder at bringe § 281 i Funktion, for — som der blev sagt, naar vi klagede til de enkelte Kommuner — der var jo i Virkeligheden ikke engang Tale om et Cirkulære, der var Tale om enkelte Telefonopringninger til visse Socialkontorer Landet over, det var alt.

Resultatet blev ogsaa derefter. Resultatet blev for en hel Række Kommuners Vedkommende, at man anlagde Transsprincippet, anlagde Skønspripcippet, forlangte, at de Paarørendes Koner skulde møde paa Socialkontorerne, skulde dokumentere, at de nu havde Brug for det Overstykke, at de havde Brug for den Kjøle, havde Brug for de Træske til Børnene o. s. v., og at man sendte Undersøgere ud i Hjemmene o. s. v.

Det var det Princip, der blev gennemført, og det blev gennemført ikke blot i 1941, men det blev gennemført ogsaa i 1942 og videre. Vi har en hel Række Eksempler, som vil kunne dokumenteres gennem de Klager, som vi har indsendt til Socialministeriet. Dertil kommer jo, at bl. a. Pastor Heje fra Fængselsvæsenet, gamle Pastor Povlsen og det ærede Medlem Pastor Amby i gentagne Tilfælde personligt enten ved at rejse eller ved Hjælp af Breve o. s. v. greb ind i enkelte Tilfælde.

Paa denne Baggrund er det, at det ærede Medlem maa se den Misfornøjelse, som stadig blev større og større i Horserødlejren. Vi havde den Opfattelse, at man i Virkeligheden kun ønskede at holde os for Nar. Vore Paarørendes Forhold blev under-

søgt ved Socialundersøgere, ved at Konerne skulde henvende sig paa Socialkontorerne. Pastor Heje fra Fængselsvæsenet optog en tyk Rapport, hvori han undersøgte ganske nøje, hvorledes de interneredes økonomiske Vilkaar var. Vi sendte i Hundredvis af Breve, af Klager o. s. v., og det eneste, vi fik ud af det, var stadig nye Undersøgelser, nye Undersøgelser, nye Undersøgelser igen, men ikke nogen reel Hjælp. Saa sendte man en Embedsmand fra Socialministeriet til Horserød. Det ærede Medlem Hr. Kjærbøl har ikke levet og vil forhaabentlig ikke nogen Sinde komme til at leve under de Vilkaar, han bød os, men det er forstaaeligt, at der baade fra min Side og fra andres Side reageredes og reageredes haardt og bittert mod, at det eneste, man bød os, var nye Undersøgelser, ny Snusen i Forholdene, men ikke noget reelt, ikke nogen virkelig Hjælp, og den kom aldrig denne Hjælp.

I Socialministeriet maa ligge en meget omfattende Redegørelse over Forholdene for hver enkelt. Paa det Tidspunkt, da de økonomiske Forhold for vore Paarørende var bedst, nemlig i Slutningen af April Maaned 1943, lod vi i Horserødlejren udarbejde en omfattende Statistik over, hvor de internerede kom fra, deres fagforeningsmæssige Forhold, deres Lønningsforhold og Arbejdsvilkaar før Interneringen og deres Understøttelsesforhold i April Maaned 1943. Det fremgaar deraf, at de internerede — og her bør man vel bemærke, at det var paa det Tidspunkt, hvor Forholdene var bedst, hvor vi efterhaanden gennem omtrent to Aars Arbejde, to Aars Kamp var naaet op til nogenlunde anstændige Forhold; det drejede sig om ca. 260—265 internerede i Horserødlejren paa det Tidspunkt — forinden deres Internering oppebar en samlet Lønningsindtægt paa 115 000 Kr. om Maanednen. Heraf tilfaldt de 3 800 Kr. om Maanednen dem, der fortsat fik udbetalt deres Løn; det drejede sig om visse i Statens Tjeneste og en enkelt i Kommunens Tjeneste, som ogsaa fortsat under Interneringen fik udbetalt sin Løn.

De internerede, der altsaa blev understøttet af det offentlige i Slutningen af April 1943, havde forinden Interneringen en samlet Løn paa 111 200 Kr. om Maanednen, og de modtog alt indbefattet i maanedlig Understøttelse 44 000 Kr. Det er en Kendsgerning. Ikke-Familieforsørgere havde før Interneringen en maanedlig Indtægt paa 22 300 Kr. og modtog under Interneringen en Understøttelse paa 1 100 Kr. om Maanednen sammenlagt, fordi man fra Socialkontoret og Socialministeriet anlagde den Linie,